Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Lausunto

21.11.2017

EDUSKUNTA
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: E-JATKOKIRJE - Vaikuttaminen EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen (2021-); yhteisen maatalouspolitiikan uudistaminen

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua jatkokirjeestä ja esittää kirjallisena lausuntonaan seuraavaa:

MTK:n mielestä yhteisen maatalouspolitiikan ydin on yhteinen rahoitus. Ilmasto-, ympäristö ja markkina-paineiden keskellä maatalous tarvitsee jatkossakin vahvan yhteisen maatalouspolitiikan, jossa on varattu riittävästi varoja suoriin tukiin, maatalouden ja maaseudun elinkeinojen kehittämiseen ja maaseudun elinvoimaisuuden kehittämiseen.

MTK korostaa, että maatalouspolitiikan rahoituksen uudelleen kansallistaminen ei ole realistista eikä tavoiteltavaa. Kansallistaminen veisi pohjan pois yhteisistä sisämarkkinoista ja siitä, että EU keskitetysti neuvottelee esim. kolmansien maiden markkinoille pääsyn ehdoista ja muista kauppasopimuksiin liittyvistä asioista. Lisäksi varautumismahdollisuudet erilaisiin kriiseihin, ilmastonmuutokseen ym. heikkenisivät entisestään. Vahvan unionin sekä EU:n yhteisten tehtävien varmistamiseksi MTK esittää, että tulevan kauden rahoituskehyksen kokonaistaso voidaan nostaa 1,2 prosenttiin jäsenmaiden yhteenlasketusta bruttokansan-tulosta.

MTK huomauttaa, että Suomen kannalta on tärkeää puolustaa maatalouden perusrahoitusta. Se on niin kuluttajien, maaseudun ja maatalouden yhteinen etu. Suorat tuet ovat merkittävää viljelijöiden perustuloa, jolla tuotetaan ekosysteemipalveluita, hoidetaan niin maata, ympäristöä kuin eläimiä tiukoissa EU:n ja kansallisten vaatimuksien puitteissa. Eurooppalaiset tuotantostandardit nostavat tuotantokustannuksia ja tuontisuojan takanakin hintakilpailutilanne on vaikea.

Ilmastonmuutos johtaa kasvavaan tauti- ja tuholaispaineeseen sekä kasvattaa ääreviä luonnonoloja. Yhdessä markkinahäiriöiden kanssa nämä ovat lisänneet tarvetta kriisitoimenpiteiden tuomiseen maataloustukijärjestelmän kylkeen. Heikon taloudellisen kannattavuuden ympäristössä uusien vakuutus ym. työkalujen rahoittaminen budjetin sisältä on vaikeaa ja johtaa tuen ohjautumiseen ulkopuolisille vakuutusoperaattoreille. MTK vaatii, että budjettivalmistelun yhteydessä selvitetään maatalousbudjetin ulkopuolinen rahoitusmahdollisuus kriisitilanteisiin. EU-tason kriisi pitää pystyä hoitamaan myös EU-tasolla. Nykyinen järjestelmä ei kriisitilanteissa ole toiminut, vaan tarvitaan nopeammin toimeenpantavia kriisitoimenpiteitä.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2425
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2425
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

MTK:n CAP-linjaukset:

MTK pitää tärkeänä nykyisenkaltaisen kahteen pilariin perustavan vahvan yhteisen maatalouspolitiikan jatkumista seuraavalla ohjelmakaudella. Elinvoimaisen ja kestävän maataloustuotannon säilyttäminen unionin kaikilla alueilla on oltava perusperiaatteena yhteisessä politiikassa. Erityistä huomiota on kiinnitettävä epäsuotuisiin alueisiin ja luonnonhaittakorvauksen jatkumiseen koko maassa. Myös tuotantosidonnaisten tukien tasoa on syytä pitää vähintään nykytasoisina, jotta Suomessakin olisi mahdollisuus vastata tulevaisuuden ruoantuotantohaasteisiin. Näiden rinnalle tarvitaan politiikassa myös lisää markkinasuuntautuneisuutta ja parempia työkaluja reagoida markkinamuutoksiin.

EU:n taloustilanteen ja brexitin seurauksena EU:n maatalousbudjettiin kohdistuu suuria paineita. Viljelijät eivät selviä tulevaisuudessa alenevilla tuilla, ellei markkinoilta saatavat tuotot kasva ja ellei tukia kohdenneta nykyistä paremmin aktiivituotantoon. Nämä kaksi asiaa ovat keskeisiä myös nuorten houkuttelemissa alalle. Nykyisiä nuorten viljelijöiden tukivälineitä voidaan parantaa, mutta myös edelliselle sukupolvelle on mahdollistettava kunniallinen poistuminen elinkeinotoiminnasta.

MTK kannattaa maatalouspolitiikan yksinkertaistamista ja modernisointia. Monimutkaisuutta ja hallinnollista taakkaa lisääviä asioita ovat erityisesti täydentävät ehdot ja niistä tulisi luopua kokonaan ja korvata eurooppalaisella ruoantuotantostandardilla. Myös valvontaseuraamukset ovat muuttuneet kohtuuttomiksi ja kaipaavat uudistamista. Valvonnoissa ja sanktioissa tulisi tulevaisuudessa panostaa riskiperusteisuuteen, uuden teknologian hyödyntämiseen ja neuvonnalliseen lähestymistapaan lievissä puutteissa. Pelko valvontaseuraamuksista on tällä kaudella päässyt siihen pisteeseen, että se jo haittaa merkittävästi elinkeinon kehittämistä.

MTK tukee vahvasti myös komissaari Hoganin asettaman maatalousmarkkinoiden toimivuutta tarkastelleen työryhmän (Agrimarket Task Force) ehdotuksia. Kyseinen työryhmä jätti raporttinsa viime vuoden marraskuussa. Työryhmän ehdotuksiin sisältyy useita asioita liittyen mm. ruokaketjun toiminnan läpinäkyvyyden edistämiseen, epäterveisiin kauppatapoihin puuttumiseen sekä erityisesti maatalouspolitiikan ja kilpailulainsäädännön rajapinnan modernisoimiseen. Komissaari Hogan on luvannut esitellä lainsäädäntöpaketin näihin asioihin liittyen ensi vuoden kevättalvella. Vaikka markkinoiden toimivuus ja viljelijöiden markkina-aseman parantaminen ei suoranaisesti ole osaa EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa vaan kilpailupolitiikka, liittyvät ne kiinteästi toisiinsa.

MTK:n yksityiskohtaisemmat tavoitteet seuraavalle uudistukselle:

1. *Vahva ja yksinkertaisempi politiikka joka vahvalla budjetilla tukee vastuullista tuotantoa ja mahdollistaa ilmastonmuutoksen torjumisen älykkään tuotannon ja innovaatioiden avulla*
    - Nykyinen pilarijako varojen säilyttämiseksi
    - Ilmastonmuutoksen torjunta ja sopeutuminen mm. tuotannon tehostamisen, maan kasvukunnon ja hiilensidonnan kautta
    - Älykäs tuotanto, tulosperusteisuus ja teknologian hyödyntäminen viherryttämisen sijaan
    - Vapaaehtoiset vastuullisuutta edistävät toimet toisessa pilarissa
    - Strateginen ohjelma jossa nykyistä enemmän joustoa, ei mikromanagerointia
    - Metsän merkitys selkeämmäksi maaseutu- ja ilmastotoimenpiteissä
    - Täydentävien ehtojen tilalle eurooppalainen tuotantostandardi
    - Jäsenmaille lisää liikkumavaraa (subsidiariteetti) toimeenpanossa
    - Valvonnat todellisten riskien perusteella ja sanktiot suhteellisiksi

2. *Tuotannon säilyttäminen kaikilla alueilla tuotantoa kannustavilla ja tuotanto-olosuhteita tasaavilla tukimuodoilla ja tehokkailla riskienhallintavälineillä*
    - Tuotantosidonnaiset tuet vähintään nykytasolla
    - Luonnonhaittakorvaus (ANC) koko maassa
    - Kansallisten tukien joustavampaa käyttöä
    - Riskienhallintavälineitä sekä EU-, jäsenmaa- ja tilatasolla
    - Joustavat ja tarkoituksenmukaiset valtiontukisäännöt (kriisirahat, lomitus, ym.)
    - Kannattavuutta ja kilpailukykyä edistävät toimet eri alueiden tarpeiden mukaan
    - Uusien markkinoiden edistäminen ja paikallista jalostusta
    - Maaseudun yleistä ja elinkeinojen kehittämistä

3. *Viljelijöiden markkina-aseman parantaminen paremmilla markkinatyökaluilla, ajanmukaisella kilpailulainsäädännöllä, vähittäiskaupan kauppatapalainsäädännöllä sekä menekinedistämisellä ja uusilla vientimarkkinoilla*
    - Markkinoiden läpinäkyvyys ja uudet markkinatyökalut
    - Viennin edistäminen ja uudet markkinat
    - Panosmarkkinoiden toimivuuden parantaminen
    - Kilpailulainsäädännön uudistaminen
    - Kauppatavat ja epäreilujen käytäntöjen estäminen (UTP)
    - Osuustoiminnan ja tuottajaorganisaatioiden edistäminen

4. *Hallittu rakennemuutos toimivilla ja nuoria yrittäjiä kannustavilla rahoitusvälineillä, sukupolvenvaihdoksia helpottavilla ja viljelijöiden jaksamista tukevilla toimilla ja maaseudun houkuttelevilla palveluilla*
    - Investointi- ja aloitustuet avustuspainotteisena
    - Uudet rahoitusratkaisut laajentaville tiloille
    - Tuotannon monipuolistaminen / tuotantosuunnan muutos / ekosysteemipalveluja
    - Nuorten viljelijöiden tuet kannustaviksi
    - Sukupolvenvaihdosten helpottaminen (varhaiseläkejärjestelmä tai muu exit-toimenpide)
    - Muutosturva ja viljelijöiden jaksaminen

MTK:n tavoitteiden mukaan maatalouspolitiikan tehtävänä on luoda sellainen toimintaympäristö, joka mahdollistaa kannattavan maataloustuotannon. Maatalouden ja maatalouspolitiikan integrointi muuhun yhteiskuntaan on myös tärkeää yleisen hyväksyttävyyden ja kuluttajien luottamuksen parantamiseksi.

Helsingissä 21.11.2017

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Johan Åberg
Maatalousjohtaja